

עת"א 13665/10/14 - היועץ המשפטי לממשלה נגד ועדת השחרורים, יעקב ורסנו

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 13665-10-14 היועץ המשפטי לממשלה נ' ועדת השחרורים ויעקב ורסנו

בפני	כב' הנשיא אברהם טל, אב"ד
	כב' השופטת זהבה בוסתן
	כב' השופט ד"ר שמואל בורנשטיין
העותר	היועץ המשפטי לממשלה
נגד	
המשיבים	1. ועדת השחרורים 2. יעקב ורסנו

פסק דין

1. לפנינו עתירה כנגד החלטת ועדת השחרורים (להלן: "**הוועדה**"), מיום 1.10.14, אשר הורתה על שחרורו על תנאי של המשיב 2 (להלן: "**המשיב**") בתנאי תוכנית טיפולית של מרכז "התחלה חדשה".

כללי:

2. המשיב מרצה מאסר חמישי למשך 56 חודשים נושא ת.פ. 3025-11-04 (בימ"ש שלום בנצרת) בגין התפרצות למקום מגורים, החזקת נשק, גניבה, היזק לרכוש במזיד והחזקת מכשיר פריצה, כאשר ביום 22.3.11 פרץ לביתו של המתלונן בכפר ריחניה, תוך שהוא שובר את צילינדר דלת הכניסה, וגנב מהבית אקדח ברטה, שתי מחסניות, תכשיטים, שעונים, כסף מזומן, דרכונים ואולר.

במהלך מאסרו נדון המשיב למאסר למשך 60 ימים, במצטבר, בגין סיוע לקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, סיוע לשימוש במסמך מזויף, זיוף בכוונה לקבל דבר, שבועת שקר ועדות שקר ול-4 חודשי מאסר, בחופף, בגין שלוש התפרצויות וגניבה.

3. למשיב 18 הרשעות קודמות בגין עבירות שבל"ר, עבירות מרמה ועבירות רכוש כמפורט בעמ' 3 לעתירה בגינן ריצה עונשי מאסר בפועל ובעבודות שרות.

ממאסרו האחרון שוחרר המשיב שחרור מוקדם ביום 23.4.09.

ההליכים בפני הוועדה

1.

ביום 2.7.14 דנה הוועדה בבקשת המשיב לשחרור מוקדם.

ב"כ היועמ"ש התנגדה לשחרורו המוקדם של המשיב מאחר והוא בעל עבר פלילי מכביד ביותר; זכה להזדמנויות רבות בעבר אך המשיך לבצע עבירות חרף קיומם של מאסרים מותנים, בשל דוחות שליליים של גורמי הטיפול והתרשמות רש"א כי מדובר באסיר אשר אינו נוטל אחריות על מעשיו, מביע מוטיבציה מילולית בלבד להשתלבות בתוכנית שיקום; מאחר והתקשה להפיק תועלת מהשתתפותו בקבוצה לשינוי דפוסיים ובשל קיומם של מידעים מודיעיניים שהוצגו בפני הוועדה ובפנינו.

ב"כ המשיב ציין את העובדה כי המשיב יוצא לחופשות וחלה התקדמות בתפקודו. עוד ציין כי המשיב פנה לקבלת טיפול במסגרת שב"ס אך סורב ולכן ביקש לשחרר אותו לתוכנית "התחלה חדשה".

2.

הוועדה קבעה כי לא נחה דעתה ששחרורו של המשיב לא מסכן את שלום הציבור. לאור זאת, נדחה הדיון ליום 1.10.2014, כדי לקבל תכנית שיקום מעובה יותר מטעם רש"א או מטעם "התחלה חדשה". בנוסף, נקבע כי רש"א תגיש דיווח עדכני ובו התייחסות, בין היתר, לאפשרות בניית תכנית שיקום הכוללת איזוק אלקטרוני.

4.

ביום 1.10.14 התקיים דיון נוסף בבקשת המשיב לשחרור מוקדם.

ב"כ היועמ"ש חזרה על התנגדותה לשחרורו המוקדם של המשיב, שלא עבר כל הליך שיקומי משמעותי במהלך מאסרו וטענה כי קיים עדכון רש"א לפיו מדובר באסיר שמביע נזקקות טיפולית באופן מילולי בלבד לשם שחרור מוקדם.

ב"כ המשיב ציין כי התוכנית של מרכז "התחלה חדשה" עברה "עיבוי" כנדרש וביקש לשחרר את המשיב לתוכנית המוצעת חרף עמדת רש"א. לדבריו מדובר באסיר חיובי, אשר יוצא לחופשות, ויש בתכנית הקיימת כדי לאיין את המסוכנות הנשקפת ממנו.

החלטת הוועדה נושא העתירה

1.

התקבל עדכון מטעם רש"א ממנו עולה שוב כי המשיב לא מתאים לתכנית שיקום ופיקוח ולפיכך שקילת האפשרות לפיקוח אלקטרוני איננה רלוונטית. כמו כן, התקבל מכתב משלים מטעם "התחלה חדשה" ובו מפורטים הרקע המורכב של המשיב, הקשיים הנובעים מקווי אישיותו והתנהלותו, ויחד עם זאת התרשמה כי הוא בעל מוטיבציה להתחייב לנהלי טיפולי ומעוניין ללמוד דפוסי התנהגות וחשיבה שונים, עם דגש על תהליכי קבלת החלטות ומודעות לגורמים השונים במשפיעים על תהליכים אלו.

2.

מדובר בתוכנית שיקום מקיפה יותר, שמתאימה לצרכיו הטיפוליים הייחודיים של המשיב ומבוססת על תכנים פרקטיים. על כן, די בתכנית השיקום מטעם "התחלה חדשה", הכוללת טיפול פרטני וקבוצתי וכן

פיקוח תעסוקתי, כדי להפחית את המסוכנות הנשקפת מהמשיב.

3. הברירה היא בין שחרורו של המשיב כיום, בפיקוח צמוד, לבין שחרורו בתום תקופת המאסר ללא כל פיקוח. המסוכנות אז לציבור תהיה רבה לאין שיעור שכן כוחותיו הדלים של המשיב לא יספיקו כדי להזדקק לתוכנית שיקום באם תהיה רצונית.

נימוקי העתירה:

1. הועדה לא נתנה משקל ראוי לעברו הפלילי המכביד של המשיב, לכך שזכה להזדמנויות רבות בעבר, הן בדמות עבודות שירות, מאסרים על תנאי ואף שחרור מוקדם, אך שב לבצע עבירות פעם אחר פעם ולכך שזכה לשחרור מוקדם בעבר בתוכנית שיקום של רש"א, אך שב לבצע עבירות.

2. המשיב לא עבר כל טיפול משמעותי במהלך תקופת מאסרו.

מדיווח העו"ס מיום 29.10.13 עולה כי מדובר באסיר אשר מודה בעבירות באופן חלקי, טרם שולב בטיפול וכי "לאחרונה החל להביע מוטיבציה לכך". עוד הובהר, כי ההיכרות עם המשיב ראשונית וכי הוא מקיים קשר מעקבי בלבד עם עו"ס האגף.

מעדכון העו"ס מיום 11.5.14 עולה כי המשיב השתתף בקבוצה לשינוי דפוסים בין החודשים ינואר- אפריל 2014 אך הרבה להציג עמדות לא בוגרות, התקשה לזהות את דפוסי חשיבתו השגויים ולשנותם. בהמשך המפגשים חלה התמתנות בהתנהגותו אך ההתרשמות היא כי התקשה להפיק תועלת מהתהליך הקבוצתי.

מעדכון העו"ס מיום 24.9.14 עולה כי המשיב מקיים קשר קונקרטי בלבד עם עו"ס האגף.

3. העובדה שהמשיב הביע מוטיבציה לטיפול רק בשלבים מאוחרים של מאסרו מלמדת כי מדובר במוטיבציה מילולית בלבד שנועדה להשגת רווחים משניים, כפי שאף עולה מהתרשמות נציגת רש"א אשר שוחחה עם האסיר. לכך יש להוסיף את העובדה כי חרף העובדה שהשתתף בקבוצה לשינוי דפוסים, ההתרשמות היא כי המשיב התקשה להפיק תועלת מהתהליך הקבוצתי.

4. נציגת רש"א התרשמה כי מדובר באסיר אשר אינו לוקח אחריות על מעשיו ומביע מוטיבציה מילולית בלבד להשתלב בתוכנית שיקום ולכן הוא לא נמצא מתאים לתוכנית שיקום בפיקוחה.

ביום 3.9.14 התקבל עדכון רש"א לפיו מדובר באסיר אשר הביע מוטיבציה מילולית בלבד להשתלב בתוכנית

שיקום וכי הדבר נובע מרצונו לקדם את שחרורו ממאסר.

רש"א מצאה כי אין מקום לשלב את המשיב בתוכנית טיפולית מטעמה. על פי הוראות חוק שחרור על תנאי ממאסר יש ליתן לעמדת הרשות לשיקום האסיר מעמד בכורה.

5. גם גורמי הטיפול הפרטיים מטעם "התחלה חדשה" התרשמו שמדובר באסיר בעל עמדות אשר אופייניות לשלב "טרם טיפול".

כל גורמי הטיפול שותפים למסקנה כי המשיב לא עבר כל הליך טיפולי משמעותי בין כתלי בית הסוהר ולכן תמוהה החלטת הועדה לשחרר את האסיר לתוכנית המוצעת.

6. התנהלותו של המשיב במהלך מאסרו אינה חפה מבעיות שכן מידעי שב"ס מלמדים על תכנון מעשים פליליים במהלך מאסרו וכי מדובר באסיר אשר מתסיס את האגף כנגד סגל בית הסוהר.

7. המשיב אמנם משולב בסבב חופשות ובעבודה במטבח בית הכלא, אך אין בכך כדי ללמד על היעדר מסוכנות ממנו נוכח עברו הפלילי וסיכויי השיקום הנמוכים.

8. העובדה שהאסיר לא עבר כל תהליך שיקומי משמעותי בין כתלי הכלא מצביעה כי מסוכנותו לציבור עדיין שרירה וקיימת.

9. העובדה שהמשיב בחר לקחת חלק בטיפול קצר טווח רק בהתקרב מועד השחרור המוקדם, כמו גם העובדה שלא נתרם מטיפול זה, די בהן כדי להטיל דופי בהבנת המשיב את אחריותו למעשיו וביכולתו לעמוד בתנאי התכנית הטיפולית המוצעת.

תגובת ב"כ המשיב

1. ביהמ"ש הורה להוציא את המשיב לחופשות למרות המידעים שהוצגו לוועדה, שעניינם שמירה על זכויותיו ולא התנהגות שלילית.

2. המשיב ביקש מספר פעמים לקבל טיפול אך לא התקבל בגלל שהוא ממזער את חלקו כפי שטען גם בביהמ"ש שדן במשפטו.

3. המשיב יצא לעשרות חופשות והתנהגותו במהלך מאסרו חיובית.

4. גם אם לרש"א יש מעמד בכורה ניתן לשחרר את המשיב בתוכנית שיקומית פרטית.

דיון והכרעה

1. עיון בפרוטוקול הדיונים בפני הוועדה, בהחלטות הוועדה ובמסמכים שהוצגו בפניה ובפנינו לרבות בדו"חות גורמי הטיפול, בחוות דעת רש"א ובתוכנית השיקומית של מרכז "התחלה חדשה" מעלה כי הוועדה לא התחשבה בכך שהמשיב לא עבר הליך טיפולי במהלך מאסרו על מנת להפחית את מסוכנותו בעבירות הרכוש והמרמה נושא מאסרו שבוצעו, וכאשר עונשי מאסר על תנאי תלויים ועומדים נגדו ובעברו הפלילי.

2. מדו"חות העו"ס שהוצגו בפני הוועדה ובפנינו, שצורפו כנספחים ז-ט לעתירה, עולה שרק לקראת תוך שני שליש ממאסרו הביע המשיב רצון להשתתף בקבוצה טיפולית. הוא השתלב בקבוצה לשינוי דפוסים אך התקשה להפיק תועלת מכך וגורמי הטיפול, כמו נציגת רש"א התרשמו שהמשיב לא לוקח אחריות על מעשיו והרצון שלו להשתלב בהליך טיפולי הוא מילולי ונועד להשתחרר על תנאי (ראה נספח י' לעתירה).

3. לאור האמור, חורגת ההחלטה ממתחם הסבירות כאשר העדיפה את התוכנית של מרכז "התחלה חדשה" על פני עמדת גורמי הטיפול וסרוב רש"א לקבל את המשיב לפיקוחה, מה גם שגם ד"ר שני סבור שעמדות המשיב כפי שהביע בפניו מתאימות לשלב של "טרום טיפול".

4. לאור האמור, מבלי שאנו מתעלמים מכך שהמשיב יוצא לחופשות ללא בעיות ומבלי שאנו מתייחסים למידעים שהוצגו בפני הוועדה ובפנינו, החלטת הוועדה לשחרר את המשיב על תנאי חרף העובדה שלא עבר תהליך טיפולי מועיל במהלך מאסרו וחרף סרוב רש"א להכין לגביו תוכנית שיקומית חורגת ממתחם הסבירות ומצדיקה את התערבותה של ערכאה שיפוטית.

5. אנו מקבלים את העתירה ומבטלים את החלטת המשיבה 1 מיום 1.10.14 שהורתה על שחרור המשיב 2 על תנאי.

**ניתן והודע היום י"א חשוון
תשע"ה, 04/11/2014
במעמד ב"כ הצדדים.
אברהם טל, נשיא
אב"ד**

זהבה בוסתן, שופטת
**ד"ר שמואל בורנשטיין,
שופט**